

L'IGNORANCIA

SETMANARI POPULAR MALLORQUÍ

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

Jardí de la Reina, 19

Palma de Mallorca

SONARÀ CADA DIJOURS SI TÈ BUP A SES GANYES

PAGAMENT A LA BESTRETA

Un Trimestre, 125 pts.

Un número solt, DEU cts.

El poi

Amb aquest mateix número de L'IGNORANCIA rebràn els nostros suscriptors la contarella *El Poi* d'En J. Fabre, historiador de de les bestioles, als 90 anys. Aquest folletó s'ha repartit gratuïtament a les Escoles de Mallorca i als suscriptors de L'IGNORANCIA.

S'ha publicat a despeses del benemèrit traductor D. Arnest Mestres, de la Redacció de L'IGNORANCIA i de l'Empresa de Mallorca Editorial.

Tot sia pel bé de Mallorca.

No demanam llimosna

En serio

Demanam més esperit de sacrifici, més esperit patriòtic. Això es i no altra cosa, *Manitas* lo que demana *L'Ignorancia* a sos amics que estan escampats per tot arreu de Mallorca. Per realisar l'apostolat que feim es necessita tenir un sacrifici continuat com igualment el necessitau segurament per donar vida a la societat que sou l'ànima. Noltros nos varem imposar (*quatre xiflats*) que hi hagués un setmanari que fos l'instrument pel qual la nostra generació, no's trobas mancada d'un medi per fer creixer de cada dia, un mes vertader amor a les nostres coses mallorquines. Desitjam que d'aquí una serie d'anys no pugui sortir un segon *Manitas* que digui que no escriu en mallorquí perquè no en sap i que ja es troba vell per aprendre-lo. Així es que noltros feim pàtria—i no nos importa encara que ho llamentam—si els regionalistes fracasen en sos procediments polítics. I vos si voleu esser franc reconeixereu que publicar un setmanari avui en dia es una valentia. Així es que si no fos pel patriotisme d'aquests—que pel vulgus som *xiflats*—no veuria la llum, el nostro setmanari.

Noltros no demanam llimosna, sino ajuda qu'es molt diferent. (No la volem de vos ni del vostros perquè sabem fa molta estona teniu el cor sec per aquestes coses). No reben subvencions de ningú apesar de que segons vos tot lo qu'es fa en la nostra llengua pareix que la *Lliga* aboca or i mes or.

No estam venuts a Catalunya ni a Polònia. La por que sovint teniu de que tots els qui pensam en mallorquí, escri-

vim en mallorquí, reçam en mallorquí, en una paraula que tot respon a l'esperit tradicional de Mallorca, volem anar *junyits* al carro triunfal català es una demostració evident de que vos declarau incapacitats per anar del bras de la regió germana, i que temeu l'absorsió perquè els considerau mes forts. Si som iguals no hi ha que temer, *Manitas*.

Entre noltros (que pensam, escrivim, i obram en mallorquí i volem Mallorca no forestera, com la sentiú i voleu vos, i a propòsit mos deis que som *separistes*) hi ha un abisme.

En broma

Agraim an *En Manitas* la propaganda que nos fa quant parla de noltros. No sabem com li hem de correspondre an aquest favor.

Per no donar gust an *En Manitas* i a tots els *mallorquins forasters* seguirem publicant *L'Ignorancia*.

Esperam que nos repetirà allò de que mostram *s'oreya* que som *separistes* ect. ect...

FONTCUBERTA

GENT MASSA CONEGUDA (a ca seua)

Avis important del caricaturista.

Això vol esser la caricatura de sa Patrona Geroni (2) La Beltraneja.

Nota del glosador.

L'han tret un poc lleig però..... ¡vaja!

Fora capell a devant
sa figura caporal
d'una gloria nacional
que Mallorca alaba tant,
de ponent fins a llevant,
la seua paraula es plata

i tota la gent sensata
desde Madrid a Sevilla
sap ja que salvarà l'illa
i la costa de ca'n Rata.

Quant va néixer, fa molts d'anys
amb so cap ben ple de grins.

pels forasters-mallorquins s'acabaren tots els d'anys, pues foren los seus afanyos, fent la tasca de primera menjar de la graixonera que podem dir de *cucana* ¡D'aquell dia tengué Espanya una nova llumenera!

Deixant que digui la gent, armà el covo na Geroni i sense mes cerimoni va anà a crida peix pudent i el tenim setmanalment acreditant el seu punt i competint, en conjunt, en na Peix-frit sa patrona que, fent ganancia redona, regala l'oli a demunt.

Del mes grans an els petits tots diuen que na Geroni sap tres punts més qu'el dimoni en qüestió d'armà bollits i els qui no's xupen els dits, però li van a darrera asseguren per Sant Pere i prometen per Sant Blai que, aquesta patrona, mai tornà una paraula arrera.

De tant de tocar moixó i tení el cuiro en remui s'ha feta amiga des truí i la domina l'humó no distingeix de coló ni respecta cap escola. sino que fent la terrola ha arribat a tal excés qu'el dia que no pot més se baralla tota sola.

Amb'un llenguatge oportú i amb'una sátira inmensa, tota la seua defensa es cridar: «Mes heu ets tú!» Deixeble d'aquell Mambrú de qui mos parla l'història, deixa tant santa memoria a dins la pescateria, que tuthom ja li diu *tia* com a patena de gloria.

PAU DES PLA.

Juny 1920.

PROSA AL VENT.....

«Por Tierra Dorada,, D'En Riquer

Molt agraït a N'En Josep Riquer, autor de «Por Tierra Dorada» per l'atenció d'haver remés un volum de la seva novel·la.

Rès n'havia dit d'aquest estrany exemplar per no haver-lo pogut fulletjar abans, i si he d'esser franc, perque tampoc podia dir res diferent de lo que les altres crítiques n'han dit.

Aquest llibre ha merescut ¡càs únic! la conformitat de tots els crítics en lo tocant al seu valor literari.

M'he esforçat a cercar qualque cosa qu'em

permetés defensar l'obra, però tot en và; recopilats uns quants paragrafs que m'agradaren ferm, m'he trobat allavors que eren retalls d'En Quadrado, de N'Alomar... un xic desfigurats, i que l'autor amb una gosadia meravellosa volia fer passar per seus.

En Sants Oliver era un homo de bon criteri i mes valdria qu'En Riquer el deixas en pau, i en quant a N'Alomar sabèm que no fa càs de certes coses i fa bé.

Quant algú compri «Por Tierra Dorada» sense saberne res d'el contingut, es produirà un fonamen estrany, que consistirà en el canvi de curiositat d'el lector, o siga, que l'interés per l'obra es convertirà en l'interés de sumar les barbaritats que de plana en plana van augmentant.

Aquestes ressenyes que de les passetjades fan els nins de les escoles de primeres lletres, son d'un castellà molt superior al de l'autor de «Por Tierra Dorada» que no coneix «del idioma oficial» ni l'ortografia, ni la prosodia, ni un senzill vocabulari.

Els coneixements i sentit artístic, no es troben a cap indret d'el volum; exemples pràctics:

Plana 42.—Descriu Bellver «este castillo poco artistico que parece recortado con tejas, de un cromo de chocolate».

Plana 47.—«Como Sevilla, como Granada y como Toledo, conservas, oh noble Mallorca! la insuperable belleza moruna y arabesca».

Plana 66.—«... el edificio de La Lonja de un arabesco trepado, bello y pomposo...»

Plana 80.—Parla de la Seu «Lo gótico de su disposición que aún conserva resabios del plateresco, la delgadez y la elevación de sus columnas en que hay algo de las proporciones de las cañas góticas y el agrupamiento de tantas pequeñas partes de una sola obra, puede clasificarse de trabajos de principios del renacimiento».

Plana 90.—Parla de la Cartoixa de Valldemosa «en cuyo fondo alzase el altar gótico» No l'he vist mai i som valldemossi i aficionat a l'Art.

Plana 98.—Parla de George Sand. «Ella vino llevando consigo, la nostalgia y la pena que le causara Rousseau». Hi ha una llamada que diu «Al decir: «Juan Jacobo», refiérese a Juan Jacobo Rousseau. Es muy natural este *nombramiento de intimidad* en Sand, para con Rousseau». Valdria que l'autor em digués a on es varen coneixer Md. Sand y Rousseau. ¿A l'Infern?

Plana 140.—«... Del lúgubre rejoy de la vieja Seo, salieron plañideras las doce fatidicas horas que de lo alto de la arábica torre...»

Plana 45.—Parla del Claustre de St. Francesc «una mirada al claustro considerándolo como la única obra gótica de este género que la isla conserva».

I ja basta de cites.

Els personatges de l'obra son falsos, i feim avinent an En Riquer, que guant passa per Mallorca un tipo tan ridícol com el Caballero Oswaldo per ell descrit, ni se li fa càs ni la gent s'en dona compte. Els mallorquins estan ja cansats de tractar amb personalitats de relleu.

Si me feien dir quin llibre fa més bé a Mallorca, si «Un hivern a Mallorca» o «Per Te-

rra Daurada» ¡no duptaré gens i obtaré p'el primer, que al manco es un'obra que ha fet conèixer l'illa a molt de turistes.

Per acabar diré lo que un crític digué: ¡el tan fácil com és no escriure un llibre!

L'AURA DE L'ILLOT.

Ciutat de Mallorca, Agost 1920.

Del dia

Prenguent un refresc an el Kiosco del Jardinet de la Reina.

—I referent al nou règim de blats i farines, tú que hi trobes?

—No hi veig cap resolució; antes lo contrari; i si a la força ho duen a cap ¿saps quant tocarem les conseqüències d'aquèixa altre desafortunada disposició? Idò l'any qui ve, que l'agricultor, sols perque el govern no'l maretji, en lloc de blat, preferirà més sembrar ordi, o civada, o faves, o... res. I, desenganet, la resolució no està en les tasses ni en les condicions; sinó purament en la mateixa competència del comerç.

Fa un parell de setmanes que en les columnes d'aquest setmanari advertirem el desagradable augment de les contribucions industrials i l'impost sobre el lletereros. Doncs be. Aquell dia encara era d'enfora que'n parlaven; pero avui ¡oh Fabio! es de prop que'n tornam parlar, pués ¡ay dolor! ya apareció *aquello*...

¡el que curra fore nostra progresiva Ciutat si per tot arreu, així com ja està passant en la majoria, desapareguesin per complet els anuncis!

¡Ja ho val! Ell al punt mos faràn pagar arbitri, fins i tot per anar... ¡val mes callar!

En poc temps han caigut dos homos dins el fosso de la Riera, devérs allà on era la Porta de Sta. Catalina.

El primer arribà a baix mort (Deu l'haje perdonat); i l'altre, no tant; pero aiximateix ben madú, com podeu suposar.

Are veurem si en aquell punt tant perillós, per lo transitable, encare tendran *fetje*, els responsables, de deixarn'hi caura un altre sense prende les mesures, que'l cas requereix.

¡Como está el mundo, Severo!...

Els veinats de p'el carrer de la Pau, mos diven que la canonada del *desagüe* de la font pública d'aquell barri, conté un gros forat a on facilment hi poden torça un peu i per on hi surten *muy a menudo* molt grosses rates de clavaguera infecta que fan por i oi. I apesar d'haver-ho advertit a varios dels molts *urbanos* que's *pasetjen*, el senzill remendo segueix pendent.

Pero si no s'arregla prest, els més humorístics d'aquell contorn, estan dispots a fer la petició per medi d'una *solicitud*.

EMECE.

Sense mare!...

A ma benvolgudista mare.

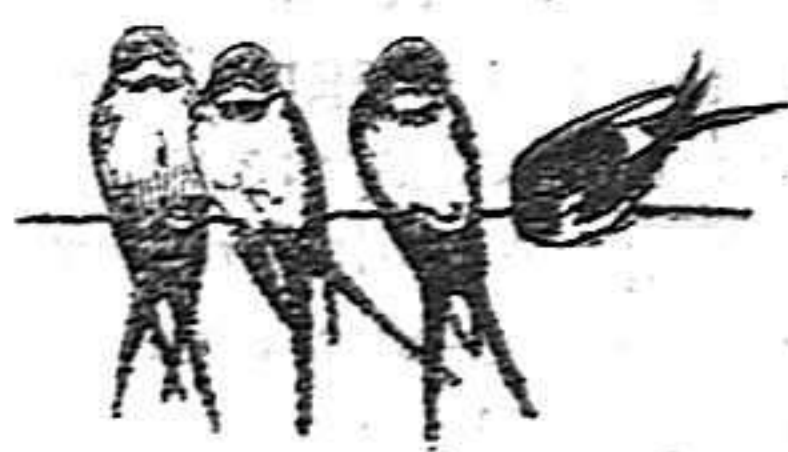
Una crua nit d'ivern
quant a casa regressava,
vaig trobar un infantó
arrufat dins una entrada.
Tenia devers set anys
i era ros con un àngel;
mig vestit, mig despuliat
de fret, pobret!, tremolava...
Vaig acostarm'hi ab amor
i ab amor vaig preguntarli:
—que, fas, ninet, aquí dins?
Tal volta esperes ta mare?—
L'infant se posà a plorar,
el plor casi l'afegava...
Com més anava, més fret...
i la nit, més negra encara...
Li vaig preguntar de nou
més amorosit qu'abans:
—Perque es que plores, ninet?
Que fas dins aqueixa entrada?—
I el pobre infantó, plorós
Havores va contestar;
—Ai, senyor! tremol de fret,
tremol de fret i de gana...—
—Diguésme, fill meu, digues:
vols que t'acompany a casa?...
on es ca teua, fill meu?
vols que te duga a ta mare?...—
—Bon senyor, bon senyoret,
jo no tenc casa ni mare!...
jo sols tenc uns mals parents
que'm pegaven si plorava!...—
i entre sospirs i gemecs
defalliments, ais i llàgrimes:
Tenia, diu, dos germans
dos germanets i ma-mare;
un ja fa temps qu'es morí,
l'altre sols fa una setmana,
i a ma-mare, avui matí,
pobre de mi! l'enterraren!...
jo o som quedat tot sol...
tot sol!... sense ma-mare!...—
Tremolant de pena i fret
l'infantó més s'arrufava.
| Si ma-mare hagués volgut
jo estaria ab ella ara;
jo le hi deia i ella, ai trist!
ni tan sols me contestava!...
Jo li deia: aquí dedins,
enretirauvos ma-mare
i feisme un poquet de lloc...
i ella... ni sols me mirava!
blanca i freda com la neu
dins una caixa allargada
no me feia gens de cas,
ella que tant m'estimava!
Ai, trist! Avui dematí
han tancada aquella caixa;
jo crec que de sa calor
ma-mare s'haurá aufegada!
Son venguts quatre homonots
i la se'n son emportada...
«Ma-mare, vull veni ab vos!»
i ella... sols no contestava!...
Han fet un clot ben endins;
i a dins ell la m'han tirada...
«Ma-mare vull está ab vos!»
i ella... ni sols contestava!
O pobre i mesquí de mi!
De terra la m'han tapada
i ella, sense dirlos res,
tot, tot los ho comportava!...
Ai, ja no la veuré més!
Ai, ma mareta estimada!...—
—Calla...; no ploris, ninet...—
I el nin plorava... plorava...
—Calla...; no ploris, fill meu;
vols que t'acompany a casa?—
—A casa de mcs parents
que'm pegaven quant plorava?!...—
—On están aqueis parents?
digués, on es eixa casa?—

—Jo no vull está ab ningú,
tan sols vull está ab ma-mare!...—
Ta mareta es en el cel,
es allá, en el cel, que guaita;
si ets dolent s'enfadará...
que vols que estiga enfadada?—
Esglaiat obri sos ulls
llüents com l'estel de l'auba,
i son plor com per encant
aconsolat va romandre.
I, tot resolt i valent
s'alça dret a dins l'entrada...;
s'espolsa el cap, tot reüll,
que, de plorar, degotava:
—Senyor, diu, que me vol dir
el camí d'aqueix paratge?
Sí ma-mare es en el cel,
jo sols vull está ab ma-mare!...
Caminaré día i nit
sense menjar... no tenc gana!...
sols en tenc d'arribá al cel
per poder besar ma-mare!...
On es, senyoret, on es?...
No'm fa por la caminada,
sé ben cert que a mig camí
jo ja hi trobaré ma-mare!—
Diu, i calla el bon minyó;
els ulls li espiretjaven
i per ses galtes, brillants,
redolaven dues llàgrimes...
—Fill meu, el camí del cel
es una llarga jornada;
sigues bó, prest passa el temps,
i prompte veurás ta mare.
Pero ara, vine ab mí,
i si vols que t'acompanyi
digués on es ca'ls parents
que ja deuen está ab ànsia
Anem ab jo!... per aquí?...
torca't. idó aqueixes llàgrimes
no vulgues esser dolent
que, del cel, te veu ta mare...
Per arribar fins allá
el morir es necessari
i per entrarhi, fill meu,
has d'esser bó... com ta mare.
Poc a poc tornarás gran,
que aqueixa es la llei humana;
treballa sempre ab ardor,
treballa sempre, no't canses,
i, si no envejes eis rics;
si't competeixes dels altres
que no tenen pa ni feina,
en el cel, veurás ta mare!
Si serves els manaments
que allá, d'alt la gran montanya,
nos da Deu nostre Senyor,
en el cel... veurás ta mare!...
Sigues bon atlot, fill meu,
d'esser dolent res se guanya
ni en aquest ni en l'altre mor...—
I aixís parlant, arribarem
a casa de sos parents.
Aconsolat va romandre.
Ans de deixar-lo, en el front,
vaig donarli una besada...

El cor encara entendrit
me'n tornava cap a casa,
quan vaig arribar, tart ja,
vaig trobar que m'esperaven.
I al donarlos un abraç
el cor de goig me saltava,
tot pensant: Qué felix som!
gracies a Deu tenc ma-mare!...

BUSCARET DE LA PLANA.

Aqueixa poesia fou escrita durant la epidemia del «gripp». El motiu es històric.

EN CUANITO

Es en Cuanito un *tragon* dels mes fa-rests, i lo mateix s'engoleix vintinou fi-gues seques, que un salsixon petit.

Francisca! Francisca! Ves avisar el metge! Deia Na Llertrudis.

—Que passa? Pregunta la criada.

—Que'l nin está molt malament.

—Si, digué, el papá. Ves-hi aviat, corre.

Es nin, o siga en Cuanito, amb los ulls tancats, la respiració difícil, i el nas fet una tomàtiga s'havia tirat de sobte demunt el sofà, no volguent de cap de les maneres, que els seus papás el posasen en el llit, i ells asustadíssims anaven d'una part a l'altra posant-se les mans an el cap, amb molta d'admiració.

—Ala! monet, deixa que te despullem, Que sents? Com te trobas? Te fa mal sa panxeta?

—En Cuanito no contestava, i lo mes que feia era tocar-se la panxa i fer grans espants.

El metje arribà i antes de polsar-lo digué:

—Vaja! lo de sempre; Aqueix nin s'haurá atapat de llepolies i... Després el papá, li alçá una pipella per veure-li l'ull, li feu treure la llengua i a la fi digué:

—Claro! Lo que jo'm pensava. Té una indigestió de mil dimonis!

I a força de vomitius en Cuanito arribá a reconquistar la salut, però quant se vé fora de perill, anà an el rebost, mirant de coua d'ull a sa mamá, i antes de poder-ho evitar, ja se havia menjada una sobressada.

El nin no té més que deu anys, pero segons l'estòmac, qualsevol diria qu'en té vinticinc.—!Quina manera de menjar! Tot li agrada: carns, llegums, peix, dulces (sobre tot), fruites etc. En fin un dematí la mamá el trobá xupant el tap de la botella de l'oli.

—Que fás, estupit? li cridá:

—Éstic xupant aqueix tap, qu'es molt dolç.

Lo principal d'en Cuanito es la cuina, i sempre que pot ja'l tenim enferistolat allà dins.

—Perque no ten vas a sa sala? monet.

—Perque aquí estic molt calentet— diu—i de seguida que veu un poc descuidada la cuinera, ja ha agafada una patata frita, o una tomàtiga, o ja bé restant una fuia de lletuga, amb tal de menjar, qualsevol cosa siga; i a lo millor te uns colics tremendos que alarmen de tal manera sos papás, que ja no saben que fer amb ell.

Cada setmana, cada setmana, una purga el menos a de mester.

A lo millor está estudiant Arimètica o conjugant els verbs irregulars, i sel veu retorçarse suant la *gata gorda*.

—Que? diu la mamá. —No estas bé? Te fa mal sa panxa?

L'al-lot no contesta, però estira de cap demunt el sofà, víctima dels mes cruels torments.

Qu'has menjat? desgraciat:—Pregunta tot enfadat el seu papà. Confesseu!

—M'han fet mal, contesta el nin plorinyant....

—A què?

—Ses figures seques.

—Quantes n'has menjades?

—Vintinou...

L'altre dia el seu papà comprà a la perfumeria objectes de tocador amb ànimos d'afeiar-se totsol: raors, polvos, cosmètic, i ho deixà tot demunt la taula.

En Cuanito es posà a jugar amb els raors i a posar el nas dins els polvos, però de seguida veu el cosmètic i pegà un crit plé d'alegria.

—Callau! això es un salsixon petit com es que venen a les tendes exclamà tot satisfet!

I mitja hora després la mamá cridava el seu marit:—¡Escolàstic, Escolàstic!!! el nin s'està menjant el cosmètic.

PASTORET DE LA VALL

Recorts de quant era jove

II.

Caiguda del tren.

Era el mes de setembre. Després d'un *Sobresaliente* de Geografia, anarem el company de la primera comunió (que també era company d'estudis) i jo cap al poble. Anavem tot-sols. Abans de partir de Ciutat comprarrem els dos primers *puros*, que fumarem, com *homos*, dins el tren. Tot anava vent en popa.... però al arribar al *Empalme*, la cosa canvià de rumbo o d'especie. No sé si fou per l'efecta del puro, però sí sé cert qu'el company va caure del tren o, més ben dit va botar, i jo, per no esser manco, i sens dar-men compte, vaig imitar-lo. Un fort esclai dels viatgers del nostre cotxo i un crit espantós de les dones, feu que tota la gent del tren guaitàs... però el tren, com si res fos estat, seguí son camí, i noltros continuavem en terra mitx esmorteïts. ¡Fou un vertader miracle no quedar fets una coca! L'àngel de la Guarda i de tots els Sants miraren per noltros, per lo que les estam agraidíssims.

Reposats del susto verem qu'erem vius, gracies a Deu.

El meu company gemegava perque s'havia fet un trenc, i jo, qu'estava tot copetjat..., la por me feia callar...

A l'estació del poble mos esperava tota la familia, a la que per parts havien dit el resultat, les dones del cotxo, preses d'un gros susto, no sabian com donar la noticia, però a la fi los ho comunicaren diguent-los que segurament erem morts, ja que no havien vist que mos bellugassem.

Figurau-vos com devia estar el corei de tots els de la familia, que més aviat que de pressa, partiren per la via creguts de que mos trobarian sens vida; però noltros, aparentment bé, seguirem a peu el camí *interromput*. Enfora verem la familia que plorosa anava acostant-se, però ells (segons digueren) mos veien i no creien que fossem noltros, degut a les males noticias d'aquelles dones.

Veuremos i correr per abressar-nos fou tot ú. Crec que tengueren l'alegria més gran que puguen tenia en la vida, perqu'ells ja comptaven amb un fillet manco.

La mort d'una germana.

Res més cert que la mort. El camí de la vida tots l'hem de passar; uns més prest i altres més tart mos hem de presentar devant el Tribunal de Deu; uns hi caminam amb passes de gigant i altres amb pas de tortuga; però tots, tots, sense excepció, hem d'arribar al final de la vida: la mort. Aquest moment amb que un es sér estimat se separa pera sempre de noltros, es molt trist; però més trist es encare quant la Mort se presenta de *cop i bolet* per segar el fil de la vida. ¡Això no té consol...!

Era un dimars. Ma germana feia sols dos días qu'estava malalta. De repente se posà molt malament i el metge mos va dir que no hi havia res que fer. ¡Pobre germana! La Mort anava minant la seva vida, que s'acabava per moments; i així com anava acabant, així també la tristor s'apoderava de mon cor. Arribà el moment fatal: El cos, dos dias abans, robust de ma pobre germana, estava ja sens vida rodetjat de tots nosaltres.

Creia qu'em tornaria boig de pena. Durant molts de dies després de la seva mort, la cercava, la cridava, però... inútil. Son cos descansava ja en santa pau, però la seva ànima vivia hermosa allà, més amunt del cel blau. ¡¡Pobre germana!!! ¡¡Felís tú...!!!

AUCELLT VELL.

¡BULL agost 1920.

D'ALTRES TERRES

L'educació

El modo de portar-se dels homos envers d'ells mateixos i dels altres a dins la societat, es lo qu'en diuen *educació*, i no solament lo que sol entendre el nostre poble qui confón aquesta amb les quatre fórmules *d'urbanitat* qu'es tan sols una petita part de l'educació. I ja se diuen *fórmules* o sia apariencies, fingiments, figuracions admeses com un credo de fé per la nostra societat qu'ha arribat a creure qu'una persona que poseieix l'urbanitat social, es una persona ben educada...

I per llevar-mos el nostre ase que també portavem a dins el nostre cos, ha estat necesari coneixer altres pobles molt llunyans, *molt endins*, del altre part del mon.

I lo primer que varem observar en dites terres va esser que l'educació d'aquella gent estava fonamentada per els més grans i purs sentiments *d'humanitat*, per l'amor i respecte d'uns envers dels altres, per l'humanitat i gran sentit comú i práctic de totes les lleis d'aquell govern, axí com també per le més rigurosa observancia per part dels ciutadans.

Quantes vegades hagerem de pensar en aquesta nostra desgraciada pàtria, al establir inevitables comparanses, tan digne d'esser millor governada i millor educada!!

I continuant les nostres observacions, veurem que no tan sols estaven ben educats

els homos, sino que també els que's diuen irracionals: els animals companys del homo, eren d'un altre modo d'esser dels d'aquí, més humils, més *mansos* i també més obedients. Com a cosa rara i extraordinaria qualcun ni ha de *renego*, i en tal cas no's raro també sentí la siguent exclamació: *¡por el cabayo bien se conoce el amor!*. Vol dir aixó que aquell poble no conceb que una bístia *mal educada* sia d'un homo ben educat. ¡I no es aquesta petita causa per ventura una gran senyal dels bons efectes d'una educació realment humanitaria de tot un poble?

I quina casta de bons sentiments humanitaris i quina educació humanitaria porem esperá del poble espanyol (alt i baix) qui desde petitó pares i mares l'ensenyen a fer *tac tac* an es *bubú*, i ja un poc més grandet l'acostumen a anar al espectacle d'horrenda inhumanitat com es *la corrida de toros*?

I per ventura la gran falta d'humanitat i sentit comú com també els grans despotismes i llibertinatjes que patim en tots els estaments de l'Estat espanyol, fins i tot en les Lleis, no té per base atávica la manca de sentiments de *vertadera* humanitat, mare de la *vertadera* caritat i de la *vertadera* igualdat?...

Ara ja sent qualcú que me diu juei, *alto aquí luteranot!* ¿i sa caritat i humanitat cristiana no es la més pura i vertadera? Si senyor, sobre tot lo que predicava Christo Nostro Senyor quant anava pel mon; però repari la forma en que se *practica* a la nostra Espanya. En camvi en el poble jove extranger an el qual mos referim, que no baladronetja de molt relligiós (i ho es) la varem veure practicar en tots els actes de la vida, sense hipocresia ni estridencia, i com la cosa més natural del mon.

I... un altre dia en tornarem parlar. Hi ha d'haver espai per tots.

Pep Pastilla de l'Arenal

Son Lluí—Agost—1920.

¡SURSUM CORDA!

Lentament, lentament, les hores volen com a fulles de roses esflorades que s'en porta un mal vent entre la fosca de la gran nit qui avança;... mes, el cel es seré, i allà, en la volta del atzur infinit, riu l'estelada...

¡Amunt, amunt, el cor, desplegui sempre, com un aucell de foc, son vol de flama!

¡Amunt, amunt el cor, i escolta fèrvide el ritme alt i sublim de la gran màquina!

Si per la terra trista, eixuta i freda la dolor i la mort ens acompanyen.

i al llarg del camí esquerp, per on feim via signam amb nostra sang cada petjada;

una gran veu qui baixa de l'altura, ens diu imperturbable,

que la vida es eterna...

i es certa l'esperança...

¡Amunt, amunt el cor, que radiosa dins l'atzur infinit riu l'estelada!

PAU.

QUIETISME MUSULMÀ

Un *intelectual* dels nostros dies se planyia l'altre dia demunt les columnes de *Correo de Mallorca* de que avui en dia la Poesia no's *cotisi* com en temps de l'avior. Dedica frases de recordan-se a L'IGNORANCIA antiga, i estic seguríssim de que ben poc a fet per enterar-se o protegir la que actualment es publicà a pesar que sia feta (permeteu-me la frase per quatre XIFLATS) hi ha una voluntat digna, una voluntat patriòtica de seguir l'exemple que nos varem traçar els nostros avis.

Diu... el desconsolat poeta:

Con un sonrojo de vergüenza producido por la conciencia de nuestro hoy estéril y desdichado en este sentido, (això després d'haver-se queixat fort ferm, que no hi pugui haver apesat de l'agument econòmic de la nostra Ciutat un Ateneu ni una revista com Museo Balear) contemplamos toda esa balumba de la producción de ayer etc., etc.

Oh pobre! que et queixes i planys i fas que se amarín de llàgrimes els nostros ulls, be fas el titular el teu article «Siestas Literarias» solament es comprensible tot el *teu estat interior* seient, si poeta, fent placidament la sesta, assegut a una cadira d'aquestes que se allarguen.

Hoy encontramos cursis todas estas cosas, diu parlant dels llibres manuscrits que's guarden dins el caixons perfumats etc., etc.

Si *cursi* es la vostra *capelleta* que vos heu erigida.

Antipatriòtica es la forma de portar-vos.

Si volgueseu publicar una revista literaria, la tendriau, pero per fer-la no podrieu seure tant, haurieu de fer faixes, escriure cartes demanant que's posin al corrent el qui vos deurién.

Ara amb la fulleta *Correu de les lletres* que sortirà de la manera que la vos heu forjada, serà un altre prova, de la vostra impotència, del vostro musulmanisme.

De senyor se n'ha de venir d'avlor

Ja es passat el Maig florit, aquest Maig flairós, que tant entusiasma els poetes. Les poques flors qu'ha heredades el Juny, ja se son secades, i els camps queden erms i tristos sense un vert, un rosa o un vermell qu'els alegri.

Aquí me trobava en les meues cavilacions quant una flor bella, matisada d'un morat lilós i adornada d'una preciosa i punxaguda colecció d'espines, m'ha fet temer de que deya un doi mes gran qu'una casa gran, al afirmar que la natura restava sense una trista flor per alegrar el trist mortal qui en aquest temps ha de sufrir les conseqüències (ni tristes ni alegres, però molt xafogoses) de les caricies amb qu'ens delita el sol.

I sabeu quina era aquesta flor? No? Idò, era la flor de la carxofera.

Al veure-la m'ha fet recordança d'una bella i interesant historia, que no puc manco de contar-la-vos.

Aquets anys darrers, amb aixó de la guerra n'hi ha haguts molts i molts qui se son fets rics.

Jo tenc un conegut meu, un pagès, millor dit un ex-pagès que gracies a l'embarc de les flors de les carxofes se feu ric.

Me direu qu' amb embarcadors i acaparadors no hi voleu tenir tractes? Bé, jo tampoc! però al cap i a la fi es mes noble embarcar flors de carxofera qu'altres coses... però no anem a esbrinar la noblesa de les accions d'altri, i continuem la nostra narració.

Es el càs que un dels beligerants— ara per ara, com ara no recort quins eran—va descobrir que las flors de carxofera estaven plenes de púes, i que carregant uns quants avions fentlos volar per damunt les trinxeres de l'inimic i fentles-hi ploure, faria qu'alló es convertís en un planter de púes, i que l'estada allí fos inaguantable.

Feu la provatura i el resultat fou inmillorable, tant es així qu'els soldats al veure comensar a ploure les flors, ja abandonaven la trinchera, per por de les picades.

El govern d'aquest país va fer públic per casi bé tot el mon, que pagaria a tants de duros tantes pessetes i tants de cémtins, la tonelada de flors de carxofera.

I ja me teniu en Roc—que aquest es el nom del pagés de qui vos parl—s'en enterà i lo feu avinent an el Ruc que tenia i del qual molts deyen qu'era tan ase com en Roc, de lo que sen pot deduir que en Roc i el seu Ruc eren d'una mateixa familia; com era el temps de sembrar les carxofes, en Roc se posà a sembrar-ne fins i tot a devall es llit, amb el sol afany de tenir moltes flors.

Com qu'aixó veig qu'es una mica llarc i encara just som a la mitat d'aquesta tan verídica com increible historia, ho deixarem per la setmana qui vé per no esser tan pessat.

PERE VENTAFOC.

PRIMER CONGRÉS NACIONAL D'AVICULTURA I COLOMBOFILIA

En els dies 18 a 23 del prop vinent Octubre se celebrarà a Madrid aquest congrés organitzat per la «Liga-Unión Nacional de Avicultores de España» i el dia 16 s'inaugurarà en el Retiro una Exposició Nacional de Avicultura i Colombofilia.

Hem rebut un nombre extraordinari, de propaganda de la Revista «La Avicultura Práctica» que publica a Arenys de Mar el professor Sr. Castelló, an el qual amb profusió de detalls s'explica tot lo referent al Congrés i se publica el reiglament del mateix.

La cuota de congressista s'ha fixada a 15 pessetes poguent disfrutar els inscrits de les baixes que acostumen a fer les companyies de transports.

Els qui vulguin pendre-hi part poren de madar fulles d'inscripció an el nostros amic Sr. Barceló García de Paredes a Sineu i també a les Oficines del Sindicat Avícola de Manacor a Ciutat.

Esquits i espíres

Perque no hem de parlar amb tota sinceritat i dir les coses tals con son? No se els altres amics si vos ne parlarán, lectors ignorants; però jo vos ne vull enterar. L'IGNORANCIA ha sufert una greu malaltia; tot just encara no té dos anys, ja havia passat el mal temps i tot anava vent en popa, quant alguns disguts interiors la posaren en perill de mort. Però gracies a l'energia i gran inteligencia del nostros director (permeteu-me, amic, l'ensabonada, que bé la vos mereixeu) tot ha passat. Núvols d'estiu, en podem dir de la malaltia que ha sufrida el nostros setmanari. Ara tot es qüestió de reconstituyents ben aplicats, un poc de bona voluntat, i hi haurà L'IGNORANCIA per estona.

L'altre dia, quant s'inaugurà el tramvia elèctric del Molinar, a la plassa de Cort, mentres passava el nou Duc de Rubi o sigui el General *Vailen*, a pesar del renou que feien amb els *aplaudiments*, varem sentir un homo que deia; ¡l'aquest es en Weyler? ¡Quin tipo! Al manco en Maura es més arrogant.

Estic ben segur que si en Tous el sent, li dona una contesta per l'estil d'aquesta:

—Mal patriota! I on me veniu, comparant en Maura amb en Weyler? Encara que aquest no hagi arribat a esser president del consell de ministres es l'homo que mes alt a posat el nom d'Espanya, a pesar d'esser ell tan petit.

I ara que parlam d'en Weyler, seria molt curiós veure'l vestit d'uniforme amb totes les grans creus, condecoracions i títols. Ja no deu tenir lloc a on posar-les-se.

Es parla molt aquests dies de constituir a Ciutat una Nova Islenya, perque no haguem d'esser esciaus o escolans d'amen de companyies forasteres. Ja mos agrada: es una gran idea; i voldriam passàs envant; però, (sempre hi ha d'haver qualque emperò) a veure si fogueirem del foc per caure dins les brases?

Parlam d'aquesta manera perque per lo que hem pogut lletgir, això de la Nova Islenya fa olor de Tous i Cia., i an aquest senyor el coneixem, fins ara, com a bon acaparador o monopolisador dels espectacles públics a Ciutat.

Mirau! Ficsau-vos en el projecte de plassa de toros monumental, que segons hem vist al diari d'en Tous, es ja un fet, i les llistes de suscripció segurament s'ompliran ben aviat. Així tots els teatres i edificis d'espectacles públics, arribaran a esser feudes seus. No es veritat això, senyors accionistes del teatro Balear?

Una plassa de toros monumental? D'això s'en diu fer patria; sino que crec seria millor, enlloc de fer una plassa de toros, dedicar tots els entusiasmes i doblers a fer una

escola monumental per ensenyar a tants d'analfabets que es passetgen per Mallorca.

Així mereixeria tots els nostros elogis *el diario de la noche*.

Quin dia serà que aquests senyors periodistes no mos emblenquineràn més, donant-mos una extensa informació telegràfica treta dels diaris arribats el dia abans de la península?

Torcuato, Urgoiti, el nom de dos senyors a l'entorn dels quals volta avuy una gran disputa periodística. Els insults van i venen. L'un descalifica l'altre perquè no acata les disposicions del govern, i al mateix temps envia padrins a un dels de la banda Urgoiti desafiant-lo, burlant-se també de les lleis que regeixen l'estat espanyol. ¡Ah! I si mai no recort, aquest senyor que vol anar *al terreno del honor*, es catòlic apostòlic romà, senador i gran patriota,...

Aquell senyor qui a Mallorca ningú li fa cas, i que noltros en altra ocasió ja li varem dedicar algun espai en el nostre setmanari, com també el batetjarem de bell nou amb el nom de *D. Agapito*, deu tenir moltes setmanes que no sab amb que ha de omplir la seva secció, en el setmanari de la *mala pata balear*, i per això qualque pic no té més remei que anar de *Llevant* a ponent, per veure si sortirà del pas, i al mateix temps trobar a on abocar la gran quantitat de bilis que el seu cosset sol fabricar. I més ara que d'un quant temps ençà, no se posa més que amb els socialistes o amb mil·lolaris, i amb noltros catalanistes de Mallorca (això segons ell) qualque vegada, quant no sap per on la de pegar.

Me diuen alguns amics que ara, represa de bell nou la tasca d'*esquiter ignorantíssim* convendria prengües un pseudonim per firmar aquets escrits. Cap mal de cap me dona, ja fa estona *D. Agapito* parlant de mi, va dir que jo era un *chisgarabis* qualsevol. Ala idó.

UN CHISGARABIS.

Visquem i coses veurem

Diuen que ja es un fet la publicació d'un gran rotatiu. Marca de fabricació *Verga i C.^{ta}*, filiació política albista defensor de Mallorca, defensor del interesos particulars del interesat.

Temps hi haurà per parlar-ne.

I com canviem els homos perquè ja es públic que serà el director un futur ministre de l'Estat Espanyol.

Després, aquest director nos dirà demunt el diari que canvien el temps, que's necessari una revisió de valors dins el nou món de coses que presenciam avui... etc., etc.

INTERESA

a tothom sebre que entre noltros hi ha, hi hes, o hi ha estat, En Xenius el gran Xenius ex-ministre d'Instrucció Pública de la Mancomunitat Catalana.

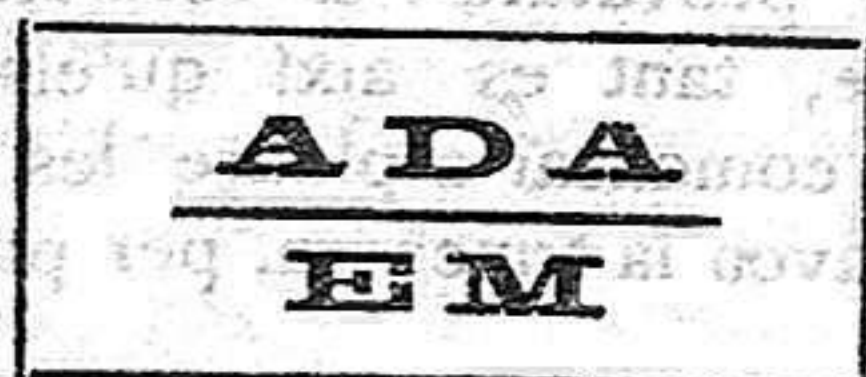
Oh *Mestre* de mestres! encare que ignorantíssims, i encare que no hagem pogut *capir* els teus lluminosos *glosaris*, volem saludar-vos com a geni creador, com a filòsof, car el vostre modo de filosofar *elevat* i *profond* nos corpren, encara que no hu entenguem.

U E P

La setmana passada no va sortir el número de *L'IGNORANCIA* per..... motius que noltros sebem. Avui refeim de tant *sensible pèrdua* als nostros suscriptors, publicant tres fuies i repartint *gratuitament El Poi*. Que no estau contents?

TRENCA-CLOSQUES

GEROGLIFIC

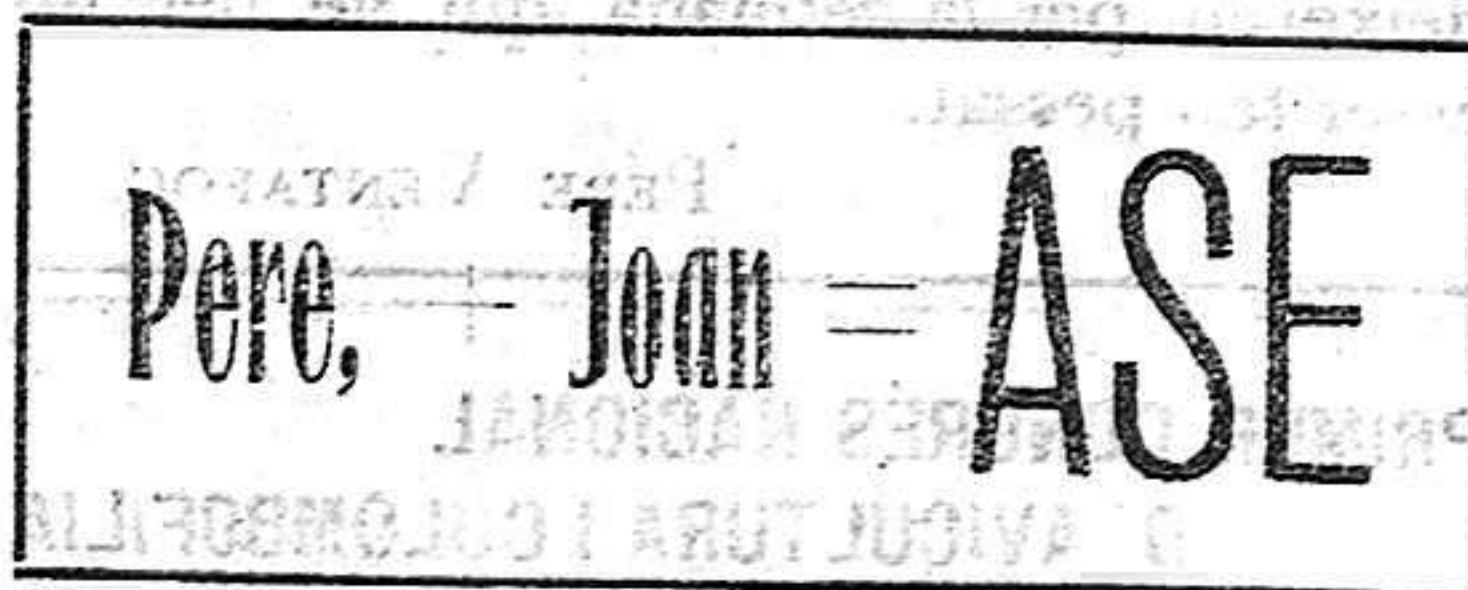

UN PAGÈS DES PLA.

ENDEVINAIA

Dues germanes bessones fortes de morro i de nas que quant sos marits les toquen están sempre mossegant. Ail aquestes mossegades tant la gent van capgirant que ja no hi ha cap persona que sembli filla d'Adan.

FRASE FETA

PORQUERET DE LA PELLIÇA.

Solucions dels darrers trenca-closques:

- A la Cavilació: Manuel Senante.
- Al Geroglific: Ca'n Capas.
- A les Endevinaies: 1. Els cotxers perquè el menjen an el seu punt.—2. L'arroç perquè a la primera cuierada s'ompl la boca de grans.
- A la Xarada: Sipi.
- A les Semblances: 1. En que tenen reina.—2. En que té ales.—3. En que té bombilles.
- Endevinaires:* Viscompte de Morceau, Els tres germans, Xim Xim.

AL CONCURS

Al Geroglific: Entrefins.

Al ambidextre: Ram, mar.

Endevinaires: Un qui fa fum, Galcerán de Castell-Mora, Els tres germans, En Joanet fii de Rei, En Llopis, Xim-Xim, Xim-Lau.

Ha sortit premiat Galcerán de Castell-Mora. Pot passar a recullir el volum *Joanet de sa Gerra*.

Uei!.. Ueei!.. Ueeei!..

Trenca-closquers de la meua gerra: Les cames me fan figa i el cor me fa tup a tup... Yo no sé com dirvos-ho.. Idó heu de creure i pensar i pensar i creure, que, fa un parell de setmanes, me'n vaig pujar per amunt, per amunt, per sa favereta, vaig arribar a dalt de tot, vaig tocar a la porta i... me sorti tot rebent el Director de *L'IGNORANCIA*. ¡Ja l'has feta!—vaig dir jo—jo que'm pensava tocar an el cel. No res, per no perdre el cami ni el temps, vaig expressar els meus desitjos... les meves aspiracions; a mi no'm bastava el sou que guanyava; tenc set infants i muller! ben ver que tenc *casa*—sa gerra—gratis, però... jo volia esser cosa grossa... vaja, que no me resignava a passar tota ma vida, tan estret que no'm poria bellugar... per qualque cosa tenc les cames llargues... per correr...

I l'Ignorantíssim Sr. Director, que es l'homo més bo, més decent, més fi, més ben educat, més enllustrat i sabut, més amable i més *Ignorant* de tots els ignorants... —I no ho dic per prendre-li es pel—va comprendre els meus desitjos i me digué:

—Bé; ja estic conforme, però... ja sabs que es teu càrreg es necessari...

—No pas ansia, Vossa *Ignorancia*; ja'n tenc un, més viu que una centella i més llarg... que en Juan i mitx... ab aixó de trenca-closques. Me'n pot donar amb una cuiereta...

—Idó així, entesos; tu vina aquí dalt i sempre tindrás els papers esquinsats a compte teu...

Vaig agrair la magnanimidat de *L'IGNORANCIA* i... aquí me teniu, mes content que un ca ab un os, trenca closquers de la meua gerreta... Ara ja som el bras esquerra de l'Ignorantíssim Senyor... i no vos dic res més. Sabeu que hi buf d'amunt!...

Bé idó: el qui vendrà, persona molt docta i de llums clares i trenca-closqueres, vos agradará fort ferm i se cuidarà de la trenca-closqueria ab mes fe i amor que jo haja pogut ferho.

Ja ho veureu la setmana qui vé que començarà el ball Ah! Vos fas a sebre que, a devant an els seus mèrits i llums trenca-closqueres—cosa que mai vaig tenir jo—la Direcció li ha conferit el títol de *Molt Ignorant*. Vol dir que bufa an el brú!... i alerta mosques!

Ja ho sabeu, idó; d'avui envant jo no som jo, vull dir, jo ja no som el Trenca-closquer major, però... aixó si sempre som el vostre amic, siucer, lleal, amb un cor més gran que el de la Seu, encare que fins ara haja cabut dins la guerra... i manau i demanau que mentres no sien dobbiés, mes entendrem i sereu servits.

Adeusiau i mils de mercés per l'ajuda ab que, fins ara, haveu alleugerada ma tasca. Vostro sempre.

Joanet de sa Gerra.